

Eines Magnet

El marc d'actuació de les aliances Magnet

Index

- 1. Introducció**
- 2. El partenariat amb la institució**
- 3. Millora de les pràctiques metodològiques. Fer-pensar-comunicar**
- 4. Canvis organitzatius al servei de l'aprenentatge**
- 5. La comunicació del projecte de centre**

1. Introducció

Magnet. Aliances per a l'èxit educatiu, programa nascut l'any 2012, es projecta i s'aplica amb la voluntat d'avançar cap a una **educació més equitativa i de qualitat**, capaç d'equilibrar la composició social dels centres i millorar les oportunitats educatives de tot l'alumnat.

El programa acompanya els centres educatius en el desenvolupament d'un projecte transformador en aliança amb una institució d'excel·lència. Aquesta col·laboració entre el centre educatiu i la institució (*partner*) ha de permetre a l'escola o institut desenvolupar un projecte educatiu innovador i de qualitat, un projecte atractiu, que tingui magnetisme i que es converteixi en un projecte de referència en el seu territori, tant per a les famílies com per a la comunitat educativa.

Aquest procés de transformació es vertebrava al voltant de quatre eixos:

- Incorporar el coneixement de la institució partner al dia a dia del centre, des d'un enfocament globalitzat de l'aprenentatge.
- Implementar una organització de centre que afavoreixi coherència i intencionalitat al projecte per tal que l'equip docent esdevingui una comunitat de pràctica reflexiva. Generar situacions d'aprenentatge que comportin indagació: fer-pensar-comunicar.
- Millorar la comunicació externa del projecte de centre tot implicant a les famílies.
- Desenvolupar mesures d'escolarització equilibrada que afavoreixin un canvi en les dinàmiques d'escolarització del municipi, amb el compromís de les administracions local i educativa.

El programa està impulsat pel Departament d'Educació i Formació Professional, Equitat.org i l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB, amb la col·laboració del Consorci d'Educació de Barcelona i els ajuntaments.

2. El partenariat amb la institució

L'aliança que Magnet estableix entre el centre i una institució de referència s'entén com a **catalitzador pedagògic**. Esdevé molt més que una col·laboració: **és una oportunitat per repensar, enriquir i projectar el sentit de l'educació des d'una mirada compartida**. Quan aquesta relació es construeix des de la confiança i el compromís, obre la porta a noves maneres d'aprendre, d'ensenyar i de connectar l'escola amb el món.

Per al centre educatiu, l'aliança actua com una **palanca de transformació**. Permet reforçar la coherència del projecte educatiu i dotar-lo de **més sentit i ambició**, alhora que el posiciona com un espai viu, atractiu i connectat amb el seu entorn. Aquest procés incideix en la percepció de les famílies i, per tant, a la llarga, pot contribuir a una demanda més gran i més diversa, i un reequilibri en la composició de l'alumnat.

El diàleg amb la institució aporta coneixement, expertesa i noves perspectives que **enriqueixen les pràctiques pedagògiques**. A partir d'aquesta interacció, el centre pot dissenyar situacions d'aprenentatge més significatives, competencials i arrelades a la realitat, tot fomentant **la curiositat i el pensament crític de l'alumnat**. Al mateix temps, es reforça el compromís del professorat i de la comunitat educativa, generant una **cultura compartida orientada a la millora contínua**.

Per a la institució, l'aliança representa una **oportunitat per donar sentit al seu compromís social i educatiu**, participant activament en un projecte transformador. El treball conjunt amb el centre li permet explorar noves formes de transferir coneixement i de construir experiències educatives innovadores, alhora que enforteix la seva capacitat de treball en xarxa. Aquesta implicació mobilitza equips interns, genera aprenentatges transferibles i contribueix a fer més visible la institució com a agent actiu en la comunitat.

Així, l'aliança es consolida com un espai de creixement compartit, on escola i institució aprenen plegades i construeixen, conjuntament, noves oportunitats educatives amb impacte real.

3. Millora de les pràctiques metodològiques

L'educació bàsica del país compta amb un currículum competencial, inclusiu i coeducador, que promou el benestar emocional, el domini lingüístic, el pensament crític i científic i la ciutadania democràtica, **amb la finalitat de garantir l'equitat, la cohesió social i l'aprenentatge al llarg de la vida**. Els seus principis estableixen el marc que dona identitat al model educatiu del país i orienten les decisions pedagògiques, organitzatives i metodològiques dels centres. No constitueixen només un desplegament normatiu, sinó una guia per construir projectes educatius coherents, inclusius i amb capacitat real de transformació.

Els sis vectors orienten la visió educativa del centre:

- **Aprenentatges competencials:** Promouen un aprenentatge profund, funcional i transferible. L'alumnat ha de saber aplicar els coneixements en contextos diversos i reals.
- **Perspectiva de gènere:** Incorpora la mirada coeducadora en el disseny curricular per garantir una educació integral lliure d'estereotips i desigualtats.
- **Universalitat del currículum:** Assegura que el currículum és per a tothom i que l'èxit educatiu és un objectiu col·lectiu, no selectiu.
- **Qualitat de l'educació de les llengües:** Situa la llengua al centre del procés d'aprenentatge com a instrument de pensament i de construcció del coneixement.
- **Ciutadania democràtica i consciència global:** Forma persones crítiques, responsables i compromeses amb els reptes socials i ambientals.
- **Benestar emocional:** Entén el benestar com a condició necessària per a l'aprenentatge i la convivència.

Aquests vectors defineixen l'horitzó pedagògic compartit del centre.

El Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.

Magnet dona sentit als vectors del currículum vertebrant un programa que a l'escola s'implementa posant el focus a la **cultura de centre basada en l'equitat, l'aprenentatge profund i la connexió amb l'entorn**.

L'alumnat és un subjecte actiu del seu aprenentatge: infants i joves que pensen, intueixen, interpreten i actuen sobre la realitat. Persones amb representacions pròpies del món, construïdes al llarg de la seva trajectòria vital, que es transformen i s'enriqueixen conversant amb els altres, amb un mateix i amb l'entorn. **Les altes expectatives no són una consigna, sinó una pràctica quotidiana.**

L'aula és un espai d'indagació: es formulen preguntes rellevants, es contrasten interpretacions, es dialoga per donar sentit a la realitat, es construeixen explicacions fonamentades... en definitiva, **l'exigència intel·lectual** posa en funcionament **habilitats cognitives d'ordre inferior** —recordar, comprendre, aplicar— i **d'ordre superior** —analitzar, avaluar, crear i projectar. Les activitats permeten la participació activa i la construcció conjunta de coneixement, l'error esdevé oportunitat, la revisió forma part del procés i l'exigència es combina amb l'acompanyament.

La relació amb experts de la institució aliada reforça aquesta cultura d'investigació i d'aprenentatge rigorós, aportant models de producció de coneixement i referents culturals que amplien horitzons.

L'avaluació és reguladora, l'alumne deixa de preguntar “està bé?” i es pregunta: “què puc fer per millorar?”. És capaç d'identificar què sap, què no sap encara i què necessita fer per millorar.

La pràctica indagadora i l'avaluació reguladora només tenen sentit si promouen la metacognició: capacitat de pensar sobre el propi pensament, per assegurar-ho l'alumnat pren decisions sobre què i com aprèn, reflexiona sobre les estratègies que utilitza, participa en la definició de criteris, regula els seus processos mitjançant l'autoavaluació... i el mestre confia en les capacitats dels alumnes, crea espais de participació real on tothom en el grup es percep com a membre valuós d'una comunitat que aprèn i el respecta.

Aprendre és una experiència d'il·lusió que no és espontània, neix quan hi ha repte, reconeixement i sentit.

4. Canvis organitzatius al servei de l'aprenentatge

Un centre que aprèn és una comunitat que recull proves, analitza i fa canvis per assegurar els propòsits. Li cal pensar en una organització de l'espai, temps i recursos que està a disposició dels objectius. La comunitat que aprèn necessita un **lideratge centrat en l'aprenentatge** i no només en la gestió. Es caracteritza per ser **estratègic i sistèmic** i no tant reactiu ni puntual. Vetlla pel bon clima de centre com a condició necessària però no suficient.

Aquest lideratge a les escoles Magnet es concreta veient el programa més com **una oportunitat per transformar la cultura de centre** i no tant en implementar un mètode. Es caracteritza per ser **estructural**, per l'existència d'una línia pedagògica consensuada, per les estructures horitzontals actives i un lideratge pedagògic distribuït.

L'organització del temps està al servei del treball pedagògic per garantir que els equips docents disposen d'espais preparats per analitzar metodologies, fer visibles evidències d'aprenentatge, fomentar la confiança professional i acceptar l'error com a part del procés de millora.

En aquest context el projecte de l'escola **integra l'aliança en el currículum i el docent aprèn contínuament**, compartint pensament pedagògic de manera habitual. Aquest tarannà procura per la sostenibilitat del projecte travant el funcionament de l'equip impulsor, institucionalitza els espais pedagògics i es vertebra des d'un enfocament de lideratge distribuït.

Tot plegat no és una transformació immediata sinó **un procés que el que primer provoca són els moviments culturals** abans que els canvis estructurals visibles per l'exterior.

Què fa una organització enfocada a l'aprenentatge?

- ✓ **Definir explícitament què entenem per aprenentatge de qualitat** (no només metodologies, sinó model d'aprenentatge: profund, competencial, amb alta expectativa).
- ✓ **Establir 2-3 prioritats pedagògiques anuals clares** (alineades amb el PEC).
- ✓ **Fer coherents totes les decisions organitzatives amb aquest rumb** (agrupaments, horaris, formació, reunions).
- ✓ **Fer seguiment sistemàtic de la implementació** (no només declarar intencions).

Què fa una organització centrada a les altes expectatives?

- ✓ **Fer explícits criteris d'exigència cognitiva compartits.** Què vol dir analitzar? Què vol dir argumentar bé?
- ✓ **Revisar tasques i projectes amb focus en el nivell cognitiu.** Són reproductives o demanen modelització i justificació?
- ✓ **Eliminar pràctiques de baixa expectativa encoberta** (agrupaments segregadors, simplificació del repte en lloc de bastida).
- ✓ **Instal·lar cultura d'evidències d'aprenentatge.** El lideratge ha de mirar què aprenen els alumnes, no només què fan.

Què fa una organització enfocada amb l'avaluació reguladora?

- ✓ **Garantir temps estructural per parlar d'avaluació al claustre.** No només d'organització.
- ✓ **Acordar criteris compartits abans d'ensenyar.** No podem avaluar allò que no hem definit conjuntament.
- ✓ **Generalitzar pràctiques d'autoavaluació i coavaluació.** No com a activitat puntual, sinó com a cultura.
- ✓ **Exigir evidències de regulació en els projectes.** On es veu que l'alumnat ha revisat i millorat?

Què fa una organització centrada en els temps pedagògics?

- ✓ **Protegir temps per dissenyar i revisar projectes.** No es pot improvisar la qualitat.
- ✓ **Analitzar pràctiques amb evidències reals** (dibuixos d'alumnes, enregistraments, produccions).
- ✓ **Promoure feedback entre docents estructurat.** No només compartir materials.
- ✓ **Acompanyar a l'aula (observació pedagògica).** El lideratge entra a les aules amb mirada formativa, no fiscalitzadora.

Què fa una organització Magnet?

- ✓ Integrar el partner en el disseny curricular, no només en activitats puntuals.
- ✓ Alinear els projectes amb les oportunitats curriculars.
- ✓ Fer visible l'impacte de l'aliança en les expectatives de l'alumnat.
- ✓ Garantir transferència cultural (ampliar referents, horitzons, identitat acadèmica).
- ✓ Prendre decisions organitzatives en funció de l'aprenentatge.
- ✓ Parlar sistemàticament de pràctiques d'aula.
- ✓ Analitzar evidències d'aprenentatge.
- ✓ Mantenir coherència i exigència.
- ✓ No permetre retrocessos cap a pràctiques de baixa expectativa.

Quins són els possibles indicadors?

- ✓ La qualitat del pensament de l'alumnat.
- ✓ El nivell d'exigència cognitiva.
- ✓ La coherència institucional.
- ✓ La sostenibilitat del projecte més enllà de persones concretes.

5. La comunicació en el projecte de centre

En el procés dels centres Magnet de construir una proposta educativa singular i de qualitat en aliança amb una institució d'excel·lència, la comunicació entra a formar part de la manera de transformar-se com a centre i de projectar-se cap enfora. És una eina al servei de la identitat de centre per **explicar, compartir i donar sentit a allò que fa**.

El centre elabora **un relat coherent sobre qui és, què ofereix i quina experiència educativa proposa, i ho fa intencionadament** través de diferents canals, suports i espais que li són comuns: des dels canals comunicatius – com la web, les xarxes socials o butlletins –, com en les accions que tenen a veure amb el treball en el centre (materials de presentació, jornades de portes obertes, mostres de projectes a les famílies o accions a l'entorn proper, etc.). La narrativa que es construeix en el conjunt, reflecteix una determinada manera d'entendre l'aprenentatge, el paper del docent, la relació amb el coneixement i el vincle amb la comunitat.

Obrir la mirada respecte a les accions de comunicació del centre, fent visibles els processos, compartint-los i posant-los en diàleg amb la comunitat educativa i altres agents, fa el centre es vegi interpel·lat, revisi la seva pràctica i consolidi una cultura professional basada en la reflexió i la millora contínua que enriqueix el propi procés de transformació.

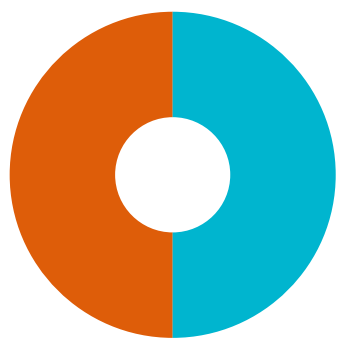
Alhora, aquesta manera d'entendre la comunicació fa que es vehiculi directament amb el currículum. Quan l'alumnat participa en situacions d'aprenentatge que impliquen fer, pensar i comunicar, el fet de fer públic el procés i els resultats no és només un tancament final del projecte, sinó una part essencial de l'aprenentatge. Explicar allò que s'ha fet, argumentar decisions, presentar resultats davant d'un públic real o generar productes amb projecció externa (mostres, exposicions, tallers o activitats demostratives, etc.) contribueix a consolidar les competències comunicatives i a donar profunditat als aprenentatges.

En aquest sentit, la comunicació esdevé una estratègia clau per **generar confiança i per reforçar el vincle amb les famílies**, com també per projectar **una mirada renovada envers el centre educatiu** en el seu entorn de proper. Fet especialment rellevant en contextos en què cal trencar dinàmiques de segregació o percepcions estigmatitzades.

Sota aquests fins, la comunicació **es planifica** i, per tant, no es tracta de fer accions puntuals, sinó de definir una estratègia que articuli missatges, canals i accions al llarg del temps i **passa a ser una eina de transformació**. És útil per sostenir el PEC, considerar-la en els plans d'acció, incorporar les millores necessàries per dur-la a terme i designar un o diversos docents referents per fer-ne seguiment.

És en aquesta intersecció entre aprenentatge, identitat i comunicació on el projecte adquireix tot el seu potencial transformador.

magnet

Aliances per a l'èxit educatiu